

Dosarul nr.2r-299/2023
2-22003091-01-2r-11072023

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (jud. A. Ucraințeva)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Sîrbu, A. Malîi, D. Dulghieru)

DECIZIE

20 septembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Vasile Lobodă,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de „Banca de
Finanțe și Comerț” S.A. împotriva lui Vasile Lobodă și Marianeî Lobodă cu privire
la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-
a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel,

a c o n s t a t a t:

La 20 decembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.28), „Banca de Finanțe și
Comerț” S.A. a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasile Lobodă și
Marianei Lobodă, solicitând încasarea, în mod solidar, a datoriei aferente creditelor
bancare în mărime de 63 449, 83 lei și încasarea cheltuielilor de judecată, în mărime
de 1 903, 50 de lei.

Prin încheierea din 14 ianuarie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași,
prezenta cerere de chemare în judecată a fost primită spre examinare în procedura
scrisă a cererilor cu valoare redusă.

Prin încheierea din 23 martie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, s-a
modificat procedura de examinare a prezentei cereri de chemare în judecată din
procedura scrisă de examinare în procedura contencioasă.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași,
s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de „Banca de Finanțe și
Comerț” S.A. și s-a încasat solidar de la Vasile Lobodă și Mariana Lobodă în
beneficiul „Banca de Finanțe și Comerț” S.A. datoria formată în baza ofertei publice
nr. MPF003 din 01 februarie 2019 și contractului de fidejusiune nr.1 la oferta publică
nr. MPF003 din 01 februarie 2019, în mărime de 63 449, 83 lei și cheltuielile de
judecată constituite din cuantumul taxei de stat achitată la depunerea acțiunii civile,
în mărime de 1 903,50 lei, iar în total suma de 65 353,33 lei.

La data de 20 ianuarie 2023, Vasile Lobodă și Mariana Lobodă au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 01 decembrie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate.

Prin încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel înaintată de Vasile Lobodă și Mariana Lobodă împotriva hotărârii din 01 decembrie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelanții nu au solicitat repunerea în termen. S-a remis în adresa apelanților cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 13 iunie 2023, prin intermediul poștei (f.d.91), Vasile Lobodă a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la faza de soluționare a chestiunii de repunere în termen. Totodată, la recurs a anexat cererea de repunere în termenul de apel datată cu 12 iunie 2023.

În motivarea recursului, recurentul a invocat prin prisma prevederilor art. 369 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă că, încheierea contestată este pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel nu a dat nicio apreciere faptului că examinarea cauzei în instanța de fond s-a realizat fără citarea părților, iar hotărârea le-a fost comunicată doar la data de 17 ianuarie 2023. Până la această dată, în mod obiectiv s-a aflat în imposibilitate de a-și realiza dreptul de contestare, în condițiile în care hotărârea judecătorească nu i-a fost comunicată, fapt ce justifică depunerea apelului cu întârziere, precum și repunerea în termen a acestuia.

Totodată, a menționat că, în temeiul art. 369 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, instanța de apel urma să numească o ședință prealabilă, acordându-i posibilitatea de a-și prezenta poziția, inclusiv de a formula cerere de repunere a apelului în termen și de a prezenta motivele și probele în susținerea cererii. Astfel, a considerat că, a fost lipsit de dreptul fundamental de acces liber la justiție, cât și dreptul la un proces echitabil.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților, conform scrisorii datate cu 11 iulie 2023 (f.d.93).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 12 aprilie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 13 iunie 2023, prin intermediul poștei (f.d.91).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel către părți, prin scrisoarea datată cu 04 mai 2023 (f.d.80), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către partea recurentă. Din textul recursului se identifică comunicarea actului judecătoresc la 31 mai 2023, fiind anexat și copia plicului poștal în acest sens (f.d.89). Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului judecătoresc contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate, din următoarele motive.

În temeiul art. 424 alin.(2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, hotărârea din 01 decembrie 2022 a Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, a fost contestată cu apel de către Vasile Lobodă și Mariana Lobodă, înregistrând în acest sens cererea de apel la 20 ianuarie 2023 (f.d.71).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În corespundere cu prevederile art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În contextul contestării cu apel a hotărârii din 01 decembrie 2022 a Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, de către Vasile Lobodă și Mariana Lobodă doar la data de 20 ianuarie 2023 (f.d.71) și în lipsa solicitării de repunere în termenul de apel, instanța de apel, prin încheierea din 12 aprilie 2023, a dispus, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, restituirea cererii de apel înaintată de Vasile Lobodă și Mariana Lobodă împotriva hotărârii din 01 decembrie 2022 a Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelanții nu au solicitat repunerea în termen (f.d.77-79).

În virtutea art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca fiind depus în afara termenului legal, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, recurentul a indicat că, instanța de apel nu a dat aprecierii faptului că, în instanța de fond, cauza a fost examinată fără citarea părților, iar hotărârea le-a fost comunicată doar la 17 ianuarie 2023.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că, de către prima instanță a fost inițial acceptată cererea de chemare în judecată spre examinare în procedura scrisă a cererilor ca valoare redusă, iar încheierea emisă în acest sens la data de 14 ianuarie 2022, a fost expediată părților în copie, însoțită de cererea de chemare în judecată cu anexele (f.d.29-30), fiind recepționată de către părți la data de 31 ianuarie 2022, conform avizelor de recepție (f.d.32-33).

La cererea scrisă a pârâtului Vasile Lobodă din 11 februarie 2022 cu privire la examinarea cauzei în ședință publică, prin încheierea din 23 martie 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, s-a modificat procedura de examinare a prezentei cereri de chemare în judecată din procedura scrisă de examinare în procedura contencioasă, fiind stabilită ședința de judecată pentru data de 20 iunie 2022 ora 10:00 (f.d.37-38).

Urmează a fi notat faptul că, încheierea dată la fel a fost comunicată inclusiv părților (f.d.39), fiind recepționată de ultimii la data de 05 aprilie 2022, conform avizelor de recepție (f.d.40-41).

Conform notei întocmite (telefonogramă) din 20 iunie 2022, greșierul din prima instanță apelând numărul de telefon ce aparține pârâtului Vasile Lobodă, a anunțat despre examinarea cauzei numită pentru data de 10 august 2022 ora 10:30, la care ultimul a anunțat că se va prezenta (f.d.45). La fel, în adresa părților au fost expediate citații cu scrisoare recomandată prin care au fost informați despre data ședinței de judecată din 10 august 2022 ora 10:30, fiind recepționate la data de 24 iunie 2022 și la 29 iunie 2022, conform avizelor de recepție (f.d.49-50a).

Totodată, conform recipisei de înștiințare, pârâtul Vasile Lobodă a fost informat, contra semnătură despre data și ora ședinței de judecată din 01 decembrie 2022, ora 09:30 (f.d.53), de altfel, dată la care și a fost pronunțat dispozitivul hotărârii judecătorești.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În temeiul art. 105 alin.(1) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Drept urmare, decad argumentele recurentului precum că, examinarea cauzei în instanța de fond s-a examinat fără înștiințarea părților despre data și ora ședinței de judecată, or, circumstanțele conturate supra atestă cu certitudine respectarea

prevederilor art. 100 alin. (1), art. 102, art. 105 alin.(1) din Codul de procedură civilă, de către instanța de judecată, actele de procedură, inclusiv citațiile au fost comunicate cu scrisoare recomandată pârâților.

Mai mult, în sensul art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

De asemenea, prin scrisoarea din 01 decembrie 2022, în adresa pârâților a fost expediat copia dispozitivului hotărârii judecătorești, fiind recepționat la data de 26 decembrie 2022, conform avizelor de recepție (f.d.59-60). Astfel, nu este întemeiat argumentul că, doar la data de 17 ianuarie 2023 i-a fost comunicată hotărârea judecătorească.

În contextul normelor de drept precitate corelate cu situația de fapt, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, de către prima instanță au fost respectate prevederile legale, circumstanțe, în esență, corect conturate și apreciate de instanța de apel.

Subsecvent, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, postulat inserat în art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

În situația în care materialele cauzei atestă că, instanța de judecată și-a onorat obligația de a înștiința pârâții despre litigiul dedus judecății, a comunicat actele de procedură emise, prin intermediul poștei, pârâtul Vasile Lobodă a fost prezent la ședința de judecată din 10 august 2022, conform mențiunii din procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.51-52), fiind înștiințat contra semnătură despre ședința din 01 decembrie 2022, ora 09.30 (f.d.53), se confirmă ipoteza instanței de apel, care justificat a reținut că apelanții au omis termenul de contestare cu apel și nu au solicitat repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, repunerea în termenul pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelanții ar fi formulat o cerere sau o solicitare de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește.

Solicitarea de repunere în termen este un drept discreționar al apelanților și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Referitor la argumentul recurentului precum că, instanța de apel urma să numească o ședință prealabilă pentru a-i acorda posibilitatea de a-și prezenta poziția, inclusiv de a formula cerere de repunere a apelului în termen și de a prezenta motivele și probele în susținerea cererii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, în virtutea art. 369 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședință prealabilă în cazul stabilit la alin.(1) lit.b), în situația în care apelantul ar fi formulat o solicitare de repunere în termenul de apel și pentru concretizarea unor aspecte.

Apelantul depunând cererea de apel, la 20 ianuarie 2023, peste termenul prevăzut de lege, a omis să solicite și repunerea în termenul pentru îndeplinirea actului de procedură potrivit prevederilor art.116 din Codul de procedură civilă.

Instanțele judecătorești, prin prisma principiilor imparțialității și securității raporturilor juridice, nu au competență de a soluționa, din oficiu, chestiunea cu privire la repunerea în termenul.

Prin urmare, instanța de apel corect a dispus restituirea cererii de apel, or apelantul a cunoscut despre data pronunțării hotărârii și urma în termenul stabilit de lege să-și exercite dreptul de contestare, după caz, odată cu depunerea cererii de apel nemotivat să solicite și repunerea în termen, cu anexarea probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

În conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și să urmărească cu diligență desfășurarea procesului.

Jurisprudența constantă a CtEDO a stabilit că, revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că, partea recurentă și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în modul și termenul stabilit de legiuitor.

Art. 113 din Codul de procedură civilă statuează că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 10 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În consecință, instanța de apel corect a reținut că, apelanții nu au solicitat repunerea în termenul de apel, ceea ce a determinat restituirea în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă a cererii de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Din considerentele redate, recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Vasile Lobodă.

Se menține încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de „Banca de Finanțe și Comerț” S.A. împotriva lui Vasile Lobodă și Marianeii Lobodă cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc